

A Margit-sziget mint — probléma.

Bodn. 2
A míg a Margitsziget József főherceg magántulajdona volt, a sajtónak nem okozhatott sok fejtörést, hogy mi történjék a gyönyörű kerttel. Az volt a régi hagyomány, — a mely még a főherceg apjának, a boldogult József főhercegnek idejéből maradt ránk — hogy a fővárosi újságok minden év május vagy június havában egy-egy hangulatos tárczát irtak a szigetről, a hatalmas fákról, kies pázsitról és tündérszép rózsákról. Ez volt a Margitsziget idilli korszaka.

A mióta a Margit-sziget köztulajdon, természetesen vége szakadt az idillnek. S mivel már a költészetből is kiszorult manapság az idill s helyébe a komoly társadalmi költészet, a súlyos kérdésekkel terhelt irodalom lépett: — hát a Margit-sziget sem kerülhette el sorsát és immár szintén — problémává lett. S mivel köztulajdon, mindenki szólhat hozzá s törheti fejét jövője felett.

De még más oka is van annak, hogy a sziget ma annyi beszédre ad alkalmat. Azelőtt a városon kívül állott, még távol a forgalomtól. A főváros rohamos terjedése azonban kiragadta a csöndes magányból s — ugyszólván — a nagyvárosi forgalom közepébe sodorta.

Kiépült a Lipót- és Margit-körut s legujabban a szigetről jobbra és balra a Duna két partja is rohamosan épül. Nem nagy idő múlva a szigettel szemben, Pesten és Budán a paloták hosszú sora fog állani, mintegy közbefogva a gyönyörű szigetkertet. Előrelátható, hogy a probléma — mi történjék a főváros belsejének e szép területével — még egyre növekedni fog fontosságban. S e kérdésnek csak egyik — bár eléggé jelentős — részlete az, hogy az egyetemi fűvészkertet odatelepítsék-e, vagy sem? A főkérdés az, milyen az *egész* szigetnek jövőbeli rendeltetése és mikép rendezendő ez a terület, hogy céljának megfeleljen?

A ki sokat jár a Margit-szigeten, — s e sorok írója évek óta majd mindennap megfordul ottan — tisztán látja, hogy még évtizedekre terjedő rendezési munka hárul a fővárosra. Mellesleg megjegyezzük, hogy a sziget, a mióta a főváros gondozza, máris mintha egy árnyalattal — visszafejlődött volna. Mintha már nem lenne annyi gondozott virágültetvénye. S mintha pázsítja se lenne már oly tiszta. Észrevehető az is, hogy sziget közepén lévő nyaralóban az idén már

alig van lakó. Lehet különben, hogy ez csak képzelt hanyatlás.

Ámde a szigetnek nem hanyatlania, hanem fejlődnie kell. S a sok nagy feladat között, mely a jövőben a hatóságokra vár, elsőrendű lesz a part rendezése. Jobbról-balról süppedékes árterület veszi körül a szigetet, mélyedésekkel s kiöntésekkel, a melyeknek növényeiből a vízi rovarok milliói lepik el a szigetet. A partnak ez ős-állapota nem kedvez az egészségi viszonyoknak. S az ingoványos részek a szigetet előzőnlő szunyogokat is hathatósan tenyésztek. A mily mértékben a város közepébe kerül a sziget: oly arányban válik sürgősebbé a part feltöltése s kővel való beburkolása. Ez a munka egyébként a két part mentében lényegesen nagyobbá teszi majd a szigetet.

A part rendezésével szorosan összefügg a sziget egész belső talajának kérdése. E talaj ugyanis nagyon nedves s a belőle való kipárolgás nagyobb, mint a mennyi kivánatos. Erre hivatkoztak egyébként a természetrajz-tudósok, midőn a fűvészkertnek a Margit-szigeten való létesítését elleneztek. A sziget nedves talaján ugyanis csak a növények bizonyos nemei találhatnak kedvező életfeltételeket. Ezért a botanikusok a növénykert területének kiszáritását, illetve feltöltését követelték. Ámde az emberi szervezet is, ha zöldbeli helyre nem csak futó kirándulást tesz, hanem ott nyaralni is akar: feltétlenül nedvességtől mentes, száraz területet kíván. Hogy miképpen oldja meg e kérdést a főváros: azt már igazán a szakemberekre kell bízni.

Fölmerül a sziget építményeinek ügye is. Az ott levő nyári lakások régiek, kényelmetlenek, a mai kívánalmaknak már egyáltalán nem felelnek meg. Ujak építése már nem soká késhet. Megvitatásra érdemes az a kérdés is, hogy a part s a talaj rendezése esetén ne építsenek-e közel a parthoz nyaraló-sort? A villamos-közlekedés ügye is megoldásra vár. Végül nem hagyható figyelmen kívül a szigetre való belépés sem.

Előreláthatólag még soká marad meg a mai rend, mely szerint a szigetre lépést megfizetni kell. S indokolható ez egyrészt anyagi okokból, másrészt azzal, hogy »vegyes elemek« ne lépjenek át a kies kertet. Ámde a kor rohamosan halad, egész társadalmi osztályokat a köztulajdonból tartósan kizárni nem lehet. S e célt különben sem éri el a mai rend, mert vasárnap ugyis ezrével tolul a nép a szigetre. Ha pénzügyi okokból meg is marad majd a belépti díj: bizonyos, hogy az ár tekintetében előbb-utóbb változásnak kell bekövetkeznie. Különösen az nem lesz soká tartható, hogy vasárnap, mikor a nép mulat, drágább legyen a belépő, mint köznapokon.

Látható mindebből, hogy a Margit-sziget, bár hiába keresünk rajta port, még sok port fog fölverni. Bizonyos, hogy idilli napjainak vége. A modern élet hullámai ostromolják s a fürdőtelepnek korszerű átalakítását, a meleg víz okszerű kihasználását és megfelelő uszoda létesítését is követelik. Ám legyen egyelőre elég a jövőendő terveiből. Egyelőre csak az a kívánságunk, hogy a sziget legalább ne fejlődjen vissza.